

СТАНОВИЩЕ

на проф. Елеонора Михайлова Милева, ДН

за дисертационен труд на тема „Състояние на физическото развитие и
двигателните способности на деца в подготвителната група за
училище (5-7 годишни)”

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по
физическо възпитание

Автор на дисертационния труд: Цвета Димитрова Трайкова

Научен ръководител: доц. Владимир Чернев, доктор

Заповед на Ректора за научно жури № ЗП-2334/13. 12. 2017 г.

1. Данни за автора на дисертацията

Цвета Димитрова Трайкова е завършила Националната спортна академия „В. Левски“. Дипломира се като учител по физическо възпитание и треньор по лека атлетика. От 1997 г. до сега работи като преподавател по теория и методика на физическото възпитание към катедра Теория на физическото възпитание при НСА. Богатият педагогически опит дава възможност на докторантката да се насочи към настоящата проблематика и да съчетае успешно теорията и практиката в областта на предучилищното физическо възпитание.

2. Данни за процедурата

Прегледът на документите показва спазване на всички законови и подзаконови изисквания за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Цвета Трайкова е докторант на самостоятелна подготовка към катедра Теория на физическото възпитание при Учителски факултет (ЗП-2136/01.12.2014). Отчислена е с право на защита, считано от 14. 11. 2017 г.

Приложени са необходимите документи за разкриване на процедурата по защитата.

3. Данни за дисертацията

Предучилищната възраст е сензитивна по отношение на цялостното изграждане на личността и формирането на фундаментални двигателни качества, както и на моралното и познавателното развитие на подрастващите. Същевременно темата за физическото развитие и двигателните способности на 5-7-годишни деца е силно подценявана. Сравнително малко са научните трудове и защитени дисертации в страната през последните двадесет години. Ето защо представената научна разработка е актуална, социално значима и навременна.

Дисертационният труд е разработен в обем от 228 страници. Структуриран е в увод, три глави, изводи и препоръки, библиография. Отделно са изведени приложенията. Използвани са общо 150 литературни източника, от които 121 на кирилица, 17 на латиница и 12 интернет сайта.

Уводът насочва към значимостта на изследваната проблематика.

Първата глава, обособена в четири подглави, аргументирано обосновава научно-теоретичните основи на проблема. Разглеждат се съдържателните и организационните аспекти на обучението в предучилищна възраст. Компетентно са очертани целта, задачите и средствата на физическото възпитание в детската градина, както и формите на организация на възпитателната и образователната работа по физическо възпитание в тази възраст.

Цвета Трайкова демонстрира отлично познаване на най-новите нормативни документи, които регулират обучението в предучилищна възраст в образователно направление „Физическа култура“ – Закон за

предучилищното и училищното образование, Наредба на МОН (2016) за предучилищното образование, Национална стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Република България 2012-2022. Докторантката проявява професионално отношение при проследяване на съдържанието и основните характеристики на учебните програми по физическо възпитание в предучилищна възраст през последните двадесет години. Акцентът е поставен върху учебната програма на МОН за подготвителна група в детската градина от 2003 г.

В първата глава на дисертационния труд са очертани с вещина и задълбоченост възрастовите особености в развитието на децата от 3 до 7-годишна възраст по следните показатели: морфофункционално развитие, двигателно-координационно развитие, развитие на моториката, психическо, социално и морално развитие. Хипотезата на изследването е естествен резултат от задълбочения литературен обзор.

Втората глава на дисертационния труд детайлно описва научния дизайн на изследването. Ясно и точно са изведени целта, задачите, предметът и обектът на изследването. Целта е насочена към проследяване на състоянието на физическото и двигателното развитие на деца от подготвителната група за училище в резултат на прилагане на обогатено образователно съдържание по физическа култура.

Контингентът на изследването обхваща 208 деца, обучавани в детски градини и групи за предучилищна подготовка в училище. Анкетирани са също 147 родители.

Използвана е комплексна методика на изследване, включваща анализ и обобщение на научно-методична литература и документални източници, педагогическо тестиране, анкетен метод, педагогическо наблюдение, педагогически експеримент, математико-статистически методи.

Приложени са адекватни, обективни и надеждни показатели и тестове за измерване на физическото развитие и двигателните способности на децата. Техният брой е впечатляващ. Въз основа на тях са проведени коректни и валидни изследвания, които очертават богатата динамика на физическата дееспособност на 5-7-годишните деца от подготвителна група.

В **трета глава** е представен анализът на резултатите от проведените проучвания. Систематизирано са представени данните от реализирано анкетно проучване с родителите на изследваните деца, които очертават интересни тенденции по отношение на заниманията със спорт. Идеята за изследването е провокирана от тезата, че спортните интереси на родителите влияят непосредствено върху участието на децата в занимания по физическо възпитание и спорт.

Най-силната част на анализа е насочена към проследяване на състоянието и динамиката на показателите за физическо развитие и резултатите от двигателните тестове. В тази част Цвета Трайкова демонстрира умения за анализиране и интерпретиране на получените данни, за сравнение, обобщение и извличане на най-важните закономерности. Прави впечатление убедителният и разгърнат анализ по отделните показатели и изключително прецизната и изчерпателна статистическа обработка на получените данни.

Положителен факт е, че получените резултати за контролната и експерименталната група са сравнени с проведени национални изследвания на физическото развитие и дееспособност на населението, на децата и подрастващите в България. Очертани са тенденциите по отношение на промяната и развитието на всеки един от множеството показатели, като се установява категорично положително влияние на методиката с обогатено образователно съдържание в подготвителните групи при 5-7 годишните деца.

Интерес представляват резултатите от направения корелационен анализ и установените връзки между изследваните показатели за физическо развитие и физическа дееспособност на деца от подготвителната група. Оригинална е разработената технология за контрол и оценка на физическата дееспособност на 5-7-годишните деца и предложените нормативи.

Всички представени научни резултати и факти са богато онагледени с таблици и фигури, които илюстрират установените тенденции и зависимости.

Изводите на дисертацията съответстват на извършената емпирична работа и отразяват съдържанието на педагогическия експеримент. Препоръките имат практическа стойност.

Авторефератът отразява вярно и достоверно съдържанието и структурата на дисертационния труд.

4. Научни приноси на дисертационния труд

Като **основни приноси** на дисертационния труд бих открила:

1. Изследван е значимият проблем за физическото развитие и двигателните способности на деца в подготвителна група за училище.
2. Систематизирани и анализирани са основните нормативни документи, насочени към организацията и провеждането на физическото възпитание в предучилищна възраст.
3. Обогатена е теорията и методиката на физическото възпитание в детските градини със знания и съдържание за атрактивни и достъпни

средства и методи за стимулиране на двигателната активност на деца от подготвителна група в условията на детската градина.

4. Установено е положително влияние на модел с обогатено съдържание по физическа култура върху физическото развитие и двигателните способности на 5-7-годишни деца от подготвителна група.
5. Разработена е обективна система за контрол и оценка на двигателните способности на деца от подготвителната група, като са съставени нормативни таблици.

По темата на дисертацията са представени общо 3 публикации на български език – 1 самостоятелна и 2 в съавторство, които отразяват отделни етапи на научноизследователската работа.

5. Заключение

Отчитайки актуалността и социалната значимост на дисертационната тема, богатите резултати от проведените научни изследвания, коректно направените анализи, достоинства на разработката и приносните моменти за теорията и методиката на предучилищното физическо възпитание **предлагам с убеденост на членовете на специализираното научно жури да присъдят на Цвета Димитрова Трайкова образователната и научната степен „Доктор” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание, докторска програма „Физическото възпитание в образователната система“.**

Изготвил становището:

Проф. Елеонора Милева, ДН

08.01.2018 г.